

Prohlášení Akademického sněmu AV ČR k budoucnosti výzkumu a vývoje v České republice

Akademický sněm AV ČR je vážně znepokojen tím, že systém výzkumu, vývoje a inovací v ČR má být destabilizován na základě neodborného, zmateného a nezdůvodněného návrhu výdajů státního rozpočtu předloženého Radou pro výzkum a vývoj (RVV). Rozhodnutí RVV výrazně utlumit základní výzkum ve prospěch podpory tzv. vývoje a inovací nemá oporu v programových dokumentech současné vlády ani vlád předchozích. Krátkodobý zisk omezeného okruhu hospodářských subjektů je vydáván za prospěch celé společnosti. Podíl veřejných prostředků, které mají být rozdělovány mezi vědecké instituce podle chybné a neověřené metodiky, je tak výrazně krácen ve prospěch podpory průmyslu a obchodu se zjevným úmyslem vrazit klín mezi vysoké školy a Akademií věd. Zároveň dochází k podstatnému zvyšování částek určených na různé nevyzkoušené programy. Lze se důvodně obávat, že přelévání peněz do výrobní sféry je dáno často spíše lobbingem než motivací posílit vlastní výzkum, vývoj a inovace v této sféře. Důsledky tohoto postupu jsou jak z odborného, tak i společenského hlediska škodlivé.

Akademický sněm konstatuje, že pokud by měl být návrh RVV skutečně realizován, došlo by k nekoncepčním přesunům a skokovým změnám ve struktuře financování institucí a tím by byl vážně ohrožen kvalitní výzkum v ČR. Institucionální rozpočet Akademie věd ČR by byl během tří let snížen na polovinu. To by vedlo k propouštění vysoce kvalifikovaných odborníků, k rozbití infrastruktury vědy a výzkumu a k likvidaci současné sítě akademických ústavů. Tyto kroky by vedly k nevratnému úbytku vědců a dalších kvalifikovaných pracovníků, neboť ani vysoké školy, ani soukromá sféra je nemohou za současné situace absorbovat. Omezilo by se zapojení ČR do mezinárodní spolupráce, protože bez kvalifikovaných vědců a odpovídající infrastruktury česká výzkumná pracoviště ztratí postavení rovnocenných partnerů v mezinárodních výzkumných projektech.

Likvidace Akademie věd by postihla i vysoké školy, protože na ústavech Akademie věd fakticky uskutečňuje své postgraduální studium mnoho doktorandů. Naopak mnoho vědců z Akademie věd vyučuje na vysokých školách, protože se na základě své dlouholeté výzkumné praxe stali nenahraditelnými odborníky ve svých oborech. Hlavními oběťmi takto navrženého rozpočtu by se tedy stal jak kvalitní základní a aplikovaný výzkum, tak i vysokoškolské vzdělávání. Bez kvalitního a všestranně rozvinutého základního výzkumu nemůže existovat ani úspěšný aplikovaný výzkum a nemohou se rozvinout ani ekonomicky efektivní inovace. Pluralita a spolupráce rozdílných typů institucí základního i aplikovaného výzkumu jednoznačně prospívá rozvoji celého sektoru. Má-li Česká republika viditelným způsobem přispívat k vědeckému pokroku v mezinárodním měřítku a rozvíjet svůj inovační potenciál, je třeba zachovat přiměřené financování těch institucí, které jsou schopny k tomuto procesu výrazněji přispět. Akademie věd k nim bezesporu patří. Je nepochopitelné, proč právě na ni dopadají rozpočtové škrty nejvýrazněji.

Zodpovědnost za celou výše popsanou situaci padá zcela na vrub RVV, která ani přes opakovaná upozornění nevzala v úvahu, že předložený návrh rozpočtu nerespektuje principy Reformy systému výzkumu, vývoje a inovací v České republice, a že bude mít v nejbližších

třech letech devastující důsledky nejen pro Akademii věd, ale poškodí celý sektor českého výzkumu, vývoje a inovací.

Akademický sněm důrazně upozorňuje, že následkem předloženého návrhu státního rozpočtu by se prudce znehodnotily dosavadní investice do výzkumu a ČR by navíc vznikly dodatečné náklady z nedodržených tuzemských i zahraničních smluv na řešení výzkumných projektů, které by po takto radikálním snížení rozpočtu musely být zastaveny. Akademický sněm shledává jednání členů RVV jako nekvalifikované a nezodpovědné, a proto naléhavě žádá předsedu RVV Jana Fischera, aby neprodleně obměnil personální obsazení RVV tak, aby tvořila skutečně kvalifikovaný a odpovědný orgán, schopný zajistit potřeby výzkumu a vývoje v České republice a dlouhodobé zájmy české společnosti v této oblasti. Akademický sněm současně vyzývá vládu, aby znovu zvážila, zda celkové posílení investic do výzkumu a vývoje nebude nejlepším způsobem, jak čelit současné ekonomické krizi a jak položit základy budoucího rozvoje a prosperity.

V Praze dne 30. června 2009